

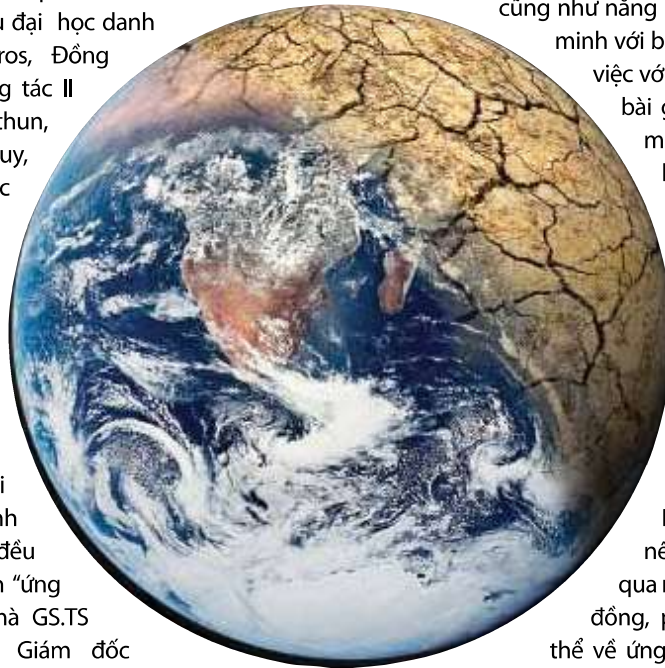
CƠ HỘI TẬP HỢP CÁC SÁNG KIẾN QUỐC TẾ

VỪA QUA ĐHQGHN, BỘ TÀI NGUYÊN VÀ MÔI TRƯỜNG VÀ HIỆP HỘI CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC ĐÔNG NAM Á ĐÃ ĐỒNG TỔ CHỨC HỘI THẢO QUỐC TẾ “VAI TRÒ CỦA ĐẠI HỌC TRONG ỨNG PHÓ THÔNG MINH VỚI BIẾN ĐỔI KHÍ HẬU”. HỘI THẢO ĐÃ QUY TỤ HƠN 100 NHÀ KHOA HỌC HÀNG ĐẦU TRONG KHU VỰC VÀ MỘT SỐ NHÀ KHOA HỌC ĐẾN TỪ CÁC NƯỚC PHÁT TRIỂN.

GS.TS PHẠM VĂN CỰ

VÀI CON SỐ...

Hội thảo đã mời được một số học giả có đóng góp quan trọng trên các diễn đàn quốc tế về biến đổi khí hậu đến từ nhiều đại học danh tiếng như GS. Baros, Đồng Chủ tịch Nhóm công tác II của IPCC, GS. Soelthun, Đại học Oslo Nauy, GS. Mimura, Đại học Ibarki Nhật Bản, đặc biệt là các giáo sư, Takeuchi, Herath đến từ Đại học Liên Hợp quốc UNU tại Tokyo. Bài phát biểu của các giáo sư đã nêu bật vai trò của giáo dục đại học trong bối cảnh biến đổi khí hậu và đều nhấn mạnh tiếp cận “ứng phó thông minh” mà GS.TS Mai Trọng Nhuận, Giám đốc ĐHQGHN, đã nêu trong bài phát biểu khai mạc. Đại diện Bộ Tài nguyên và Môi trường, Thứ trưởng Thường trực Nguyễn Văn Đức, đã đánh giá cao

sáng kiến tổ chức Hội thảo của ĐHQGHN và nhấn mạnh tầm quan trọng của đào tạo đại học trong việc nâng cao nhận thức của xã hội về tác động của biến đổi khí hậu cũng như năng lực ứng phó một cách thông minh với biến đổi khí hậu. Hai ngày làm việc với 36 báo cáo được chọn từ 46 bài gửi tới hội thảo là biểu hiện mối quan tâm của cộng đồng khoa học ở nhiều quốc gia trong và ngoài khu vực với chủ đề của Hội thảo. Nước chủ nhà Việt Nam đã đóng góp 12/46 báo cáo. Thái Lan là nước mang đến Hội thảo nhiều báo cáo nhất, 15 tham luận.

Các nước đều tranh thủ Báo cáo quốc gia (Country Report) để quảng bá hình ảnh nền đại học của mình thông qua nhiều sáng kiến tiếp cận cộng đồng, phương thức, biện pháp cụ thể về ứng phó với tác động của biến đổi khí hậu một cách thông minh. Mặc dù vấn đề sức khỏe cộng đồng được IPCC đưa ra như một trong những lĩnh vực chịu tác động của biến đổi khí hậu nhưng

GS.TSKH NGUYỄN NGỌC TRẦN – NGUYÊN PHÓ CHỦ NHIỆM ỦY BAN KHOA HỌC VÀ KỸ THUẬT NHÀ NƯỚC,, ỦY VIÊN HỘI ĐỒNG CHÍNH SÁCH KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ QUỐC GIA.

Nếu ở thời điểm hiện nay còn có ý kiến khác nhau về nguyên nhân của sự biến đổi khí hậu toàn cầu thì việc khí hậu trên hành tinh Trái Đất đang nóng lên, kéo theo nó là việc tan băng ở Bắc Cực và Nam Cực cũng như mực nước biển trung bình đang dâng lên từ hơn một thế kỷ qua là một thực tế mà nhân loại phải ứng phó.

Hội nghị thượng đỉnh toàn cầu về phát triển bền vững tại Johannesburg (Cộng hòa Nam Phi) năm 2002 đã nhận định rằng những hậu quả của biến đổi khí hậu toàn cầu trực tiếp tác động đến sự sinh tồn của loài người, cụ thể đến Tài nguyên nước, Năng lượng, Sức khỏe con người, Nông nghiệp và an ninh lương thực và Đa

dạng sinh học. Năm lĩnh vực này lại có liên quan mật thiết với nhau.

Là một quốc gia nằm trên bao lơn của biển Đông thông ra Thái Bình Dương, với hơn 75% dân số sống dọc theo một bờ biển dài hơn 3200km và tại hai đồng bằng sông Hồng và sông Cửu Long, Việt Nam thuộc vào loại các nước bị uy hiếp nhiều nhất bởi sự biến đổi khí hậu toàn cầu và mực nước biển dâng.

Khi mực nước biển dâng, hậu quả dễ thấy nhất là nhiều vùng sẽ bị ngập. Nhưng hậu quả của biển dâng không phải chỉ có ngập tĩnh.

Động lực biển vùng ven bờ và cửa sông, sóng vỡ khi tiếp cận bờ sẽ tác động mạnh hơn lên đường bờ, bãi triều. Bờ biển bị xâm thực và cơ sở hạ tầng ven biển bị đe dọa lớn hơn.

Ở các đồng bằng ven biển, độ ngập sâu hơn, thời gian ngập kéo dài hơn. Xâm nhập mặn sẽ vào sâu hơn,

nguồn nước ngọt khan hiếm hơn. Chế độ thủy văn, thủy lực trên từng địa bàn và trên cả đồng bằng sẽ có những thay đổi, khiến cho động thái bồi xói bờ sông, cù lao, cồn bãi, bồi lắng phù sa trên hệ thống sông chính và vùng cửa sông cũng thay đổi.

chỉ có một báo cáo của Đại học Subaraya, Indonesia đề cập đến vấn đề này; lĩnh vực năng lượng mới và cộng đồng đại học được đề cập đến trong Báo cáo Quốc gia của Đại học Hồng Kông là báo cáo duy nhất về lĩnh vực này; phần đa các báo cáo đều đề cập đến tai biến thiên nhiên và tác động của biến đổi khí hậu đến cộng đồng, an ninh lương thực và đánh giá tổn thương. Báo cáo về đánh giá tổn thương một điểm du lịch nổi tiếng có trong chương trình tham quan của đại biểu là Vịnh Hạ Long của đại diện ĐHQGHN được Hội thảo đánh giá là một trong những nghiên cứu trường hợp có tính điển hình hóa cao và mang lại nhiều thông tin. Về chương trình giáo dục chỉ có một bài đề cập đến chất lượng đại học (của Đại học Bournemouth UK). Các đại biểu đều nhắc đến biến đổi khí hậu như sự thách thức toàn cầu nhưng lại đang đem lại nhiều cơ hội cho các đại học.

NHỮNG ĐIỀU ĐỌNG LẠI

Hội thảo đã khép lại với những ấn tượng tốt đẹp về sáng kiến của ĐHQGHN, về tính chuyên nghiệp của công tác tổ chức. Trao đổi ngoài hành lang, GS. Baros chia sẻ: “Các bạn đã tạo được không khí cởi mở và rất thân thiện để bàn về một lĩnh vực rất mới”. Đúng vậy, rất nhiều đại biểu từ các nước đến Hội thảo đã từng biết nhau trước đó nhưng khi gặp lại nhau tại Hà Nội lần này lại bàn nhiều chuyện như mới bàn lần đầu. Đó là nhóm của UNU đến từ Tokyo, đó là

nhóm Đại học Radja Mada ở Yorjakarta, là nhóm của Trung tâm CIFOR, Bogor của Indonesia; Tòa nhà 19 Lê Thánh Tông đã một lần nữa trở thành điểm đến của một diễn đàn khoa học và đã tạo ấn tượng tốt cho các đại biểu.

Đối với ĐHQGHN, Hội thảo đã tạo diễn đàn để chúng ta nêu sáng kiến về thích ứng thông minh, thu hút sự chú ý của cộng

đồng khoa học trên thế giới và trong khu vực. Hội thảo cũng là cơ hội để chúng ta điểm lại các đóng góp cụ thể cho chương trình Thạc sĩ biến đổi khí hậu của UNU và của ASEAN. Đây cũng là cơ hội để tập hợp các sáng kiến quốc tế về vai trò giáo dục đại học trong bối cảnh biến đổi khí hậu và giúp các nhà hoạch định chính sách giáo dục nước nhà mở rộng tầm nhìn về một nền đại học trong khung cảnh có nhiều thách thức và nhiều cơ hội như hiện nay.